

Witold Matwiejczyk

**NIEMIECCY KATOLICY W POZNAŃSKIM
a polityka narodowościowa rządu pruskiego
1871-1914**

Wydawnictwo KUL
Lublin 2009

Spis treści

Wstęp	7
-------------	---

Rozdział I POLACY I NIEMCY W WIELKOPOLSCE W XIX WIEKU. OBRAZ DEMOGRAFICZNO-STATYSTYCZNY

1. Struktury organizacji państwowej i kościelnej	27
2. Osadnictwo niemieckie	36
3. Struktura narodowościowa ludności	41
4. Struktura wyznaniowa ludności	48
5. Struktura społeczna niemieckich katolików	57

Rozdział II NIEMIECCY KATOLICY W SPOŁECZEŃSTWIE WIELKOPOLSKIM DO ZAKOŃCZENIA KULTURKAMPFU

1. Duszpasterstwo niemieckich katolików	81
2. Problem parafii personalnych	86
3. Kulturkampf i sprawa polonizacji „Bambrów”	90
4. Raporty władz lokalnych o stanie duszpasterstwa niemieckich katolików	98
5. Język polski i niemiecki w nauce przygotowawczej dzieci do pierwszej spowiedzi i Komunii św	114

Rozdział III POLSCY I NIEMIECCY KATOLICY A POLITYKA WYZNANIOWA RZĄDU PRUSKIEGO W LATACH 1884-1890

1. Wybór Juliusza Dindera na arcybiskupa gnieźnieńsko- poznańskiego	123
2. Arcybiskup Dinder wobec katolików obu narodowości	134
3. Polacy i Niemcy w życiu wspólnot parafialnych	155

Rozdział IV
POLITYKA SZKOLNA WŁADZ PRUSKICH I JEJ WPŁYW
NA STOSUNKI KOŚCIELNE W POZNAŃSKIM DO 1890 ROKU

1. Stan prawny szkolnictwa elementarnego	187
2. Germanizacja systemu szkolnego w okresie kulturkampfu	189
3. Społeczeństwo polskie wobec nowych zarządzeń	204
4. Arcybiskup Dinder wobec polityki szkolnej władz pruskich	209
5. Reakcja polskiej i niemieckiej opinii publicznej na decyzje arcybiskupa Dindera	214
6. Duchowieństwo wobec działań arcybiskupa	228

Rozdział V
OD WSPÓLNOTY WYZNANIOWEJ DO WSPÓLNOTY NARODOWEJ
– KATOLICY NIEMIECCY W LATACH 1890-1914

1. Arcybiskup Florian Stablewski wobec narastających konfliktów narodowościowych	241
2. „Konfesjonalizacja” jako próba przeciwdziałania konfliktom narodowościowym	257
3. Towarzystwa niemieckich katolików w Prowincji Poznańskiej – mechanizm upolitycznienia wspólnoty wyznaniowej	295
4. Niemieccy katolicy w polityce rządu po upadku Capriviego	323
Zakończenie	355
Bibliografia	363
Zusammenfassung	385
Wykaz tabel	389
Wykaz map	391
Aneks	393
Indeks osób	425